

Luminor

Latvijas reģionu eksportspēja un Ekonomikas Enerģijas Indekss

Pēteris Strautiņš

2019. gada 29. janvārī

Darba metodes un mērogs

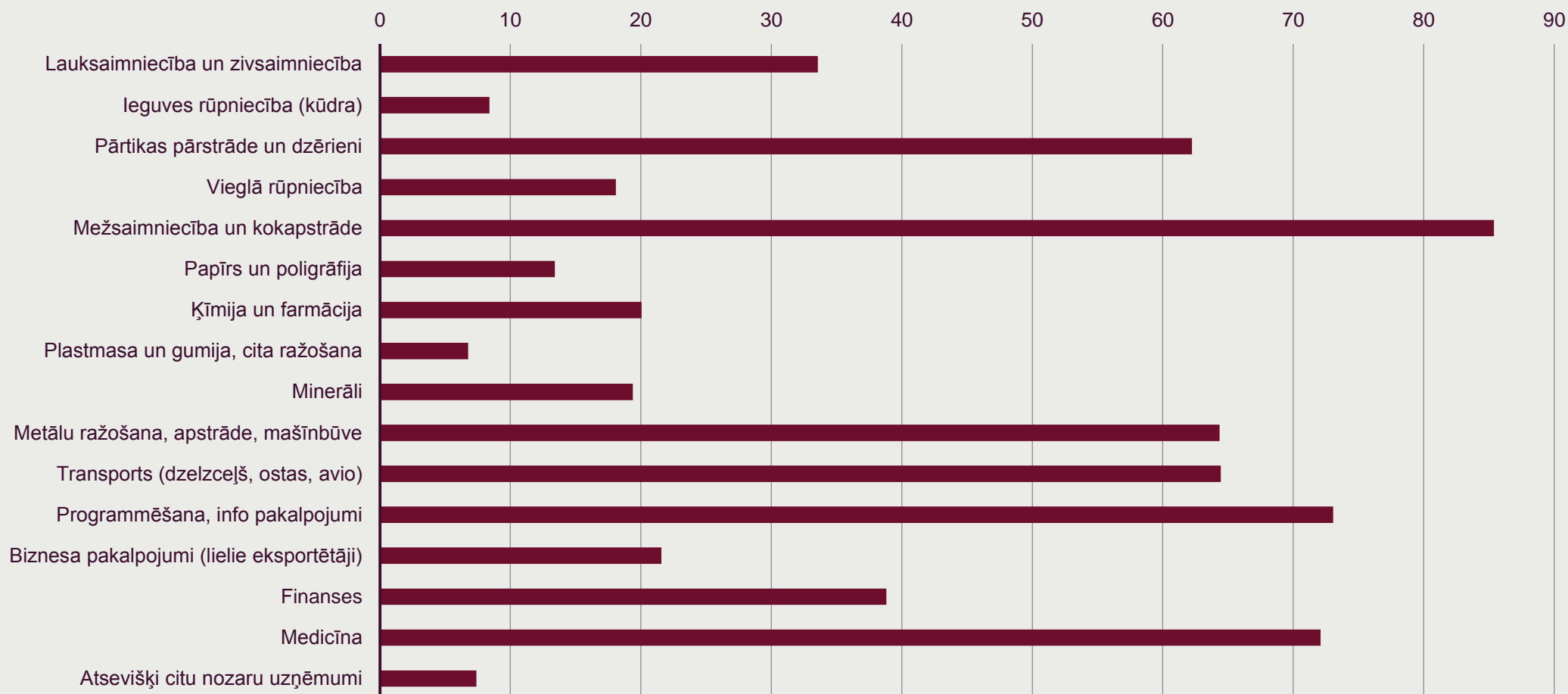
- Šeit tiek prezentēts apskats par reģionu, pilsētu un novadu ekonomiku attīstības potenciālu, kas balstās uz diviem rādītājiem, uz kuru bāzes izveidots Ekonomiskās Enerģijas Indekss (EEI):
 - Eksportējošo uzņēmumu samaksātajām algām, ko atspoguļo valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas (VSAOI)
 - Uzņēmumu samaksāto uzņēmumu ienākumu nodokli (UIN)
- Kāpēc izvēlēti šie indikatori:
 - Eksportējošo uzņēmumu radītie vietējie ieņēmumi atspoguļo spēju gūt ienākumus, pārdodot preces pārējā Latvijā un pārējā pasaulē – tāpat nav runa tikai par eksportu klasiskā nozīmē
 - Uzņēmumu peļņa atspoguļo spēju investēt
- Uzņēmumu atlase ir veikta, aptverot galvenās eksportējošās nozares – primārās nozares, rūpniecība, biznesa un IT pakalpojumi u.c.
- Ir atlasīti uzņēmumi, kuru gadā maksātās VSAOI pārsniedz 20 000 eiro, svarīgākos uzņēmumus izvērtējot «pēc būtības» – kādai nozarei tie tiešām pieskaitāmi, kur nodarbina cilvēkus u.t.t. Vairāki uzņēmumi dalīti pa pilsētām un novadiem
- Lauksaimniecības devumam novados ir piešķirti papildus punkti, balstoties uz izmantojamās zemes apjomu.

Vaļsirdīgi par izvēlētās pieejas priekšrocībām un trūkumiem

- Iespējas:
 - Sniedz iespēju izveidot detalizētu priekšstatu par eksporta ietekmi uz Latvijas iedzīvotāju ienākumiem gan nozaru, gan teritoriju – pilsētu, novadu un to brīvi atlasītu kombināciju griezumā. CSP dati ir pieejami par reģioniem, nozaru griezumā – ar lielu kavēšanos.
 - VSAOI ļauj diezgan precīzi novērtēt eksporta ietekmi uz vietējiem ienākumiem. Algu daļa uzņēmumu apgrozījumā ir ļoti dažāda.
 - Uzņēmumu nozares «pieraksta vieta» reģistros ne vienmēr atbilst to būtībai, reģistrācijas vieta to darbības vietai u.t.t.
- Trūkumi:
 - Neaptver daudzus mazos uzņēmumus. Tas nevarētu būtiski ietekmēt proporcijas starp lielajām pašvaldībām, bet varētu viegli diskriminēt mazos novadus, kā arī samazināt atsevišķu nozaru (jo īpaši mežsaimniecības, vieglās rūpniecības) devumu. Faktori, kas samazina Rīgas relatīvo pozīciju, gan varētu būt spēcīgāki.
 - Dažādu nozaru aptvērums ir ļoti dažāds – ļoti labs lielākai daļai apstrādes rūpniecības, vidējs mežu nozarei, vājš biznesa pakalpojumu eksportam. Pēdējais apstāklis samazina patieso Rīgas devumu.
- Izvēlētā proporcija starp VSAOI un UIN, veidojot EEI, ir noteikta, balstoties uz intuīciju, vai, izsakoties formālāk, uz «eksperta spriedumu».

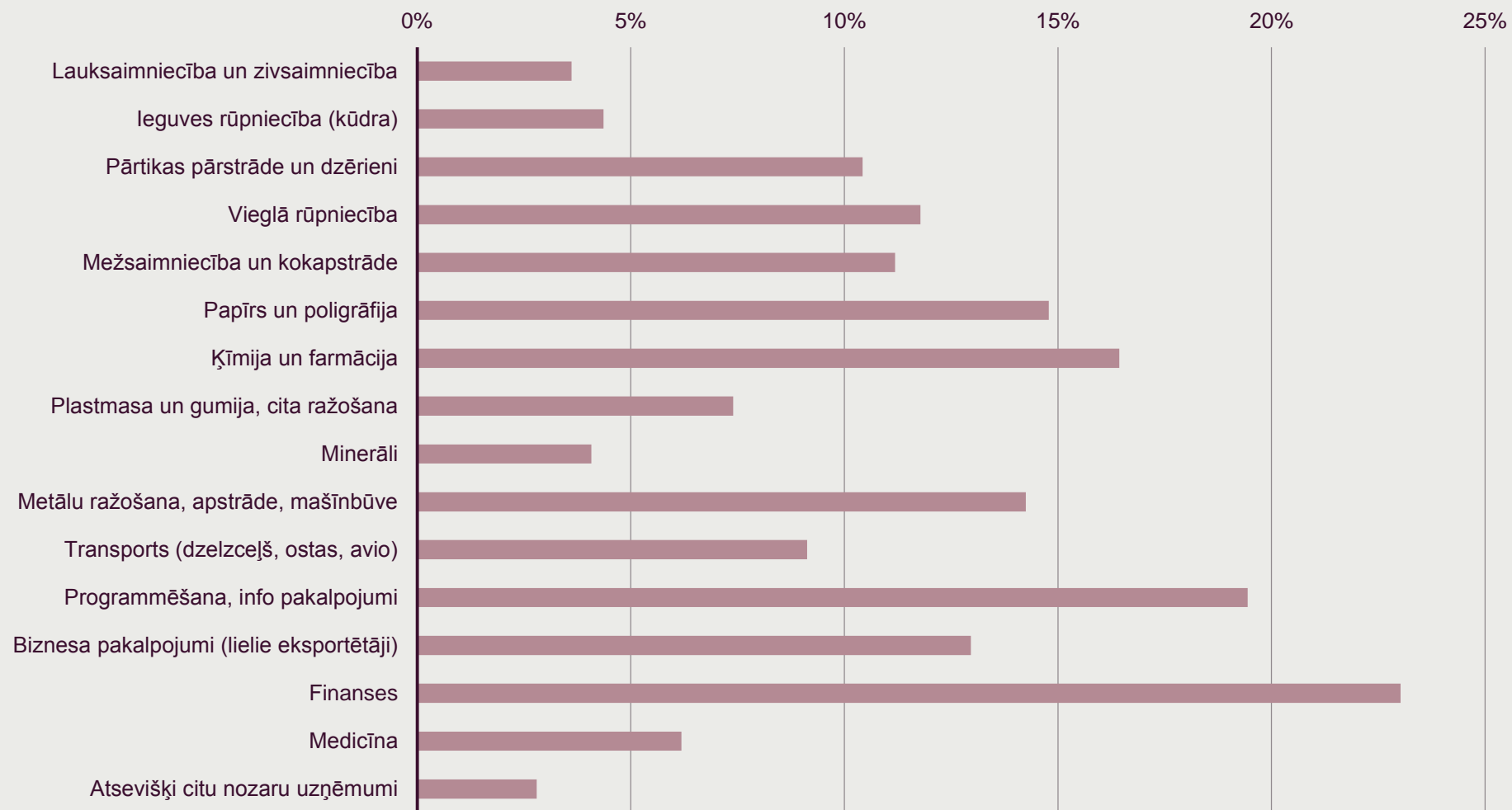
Pētījumā aptvertās nozares

Nozaru 2017. gadā samaksāto VSAOI summa, miljonos eiro

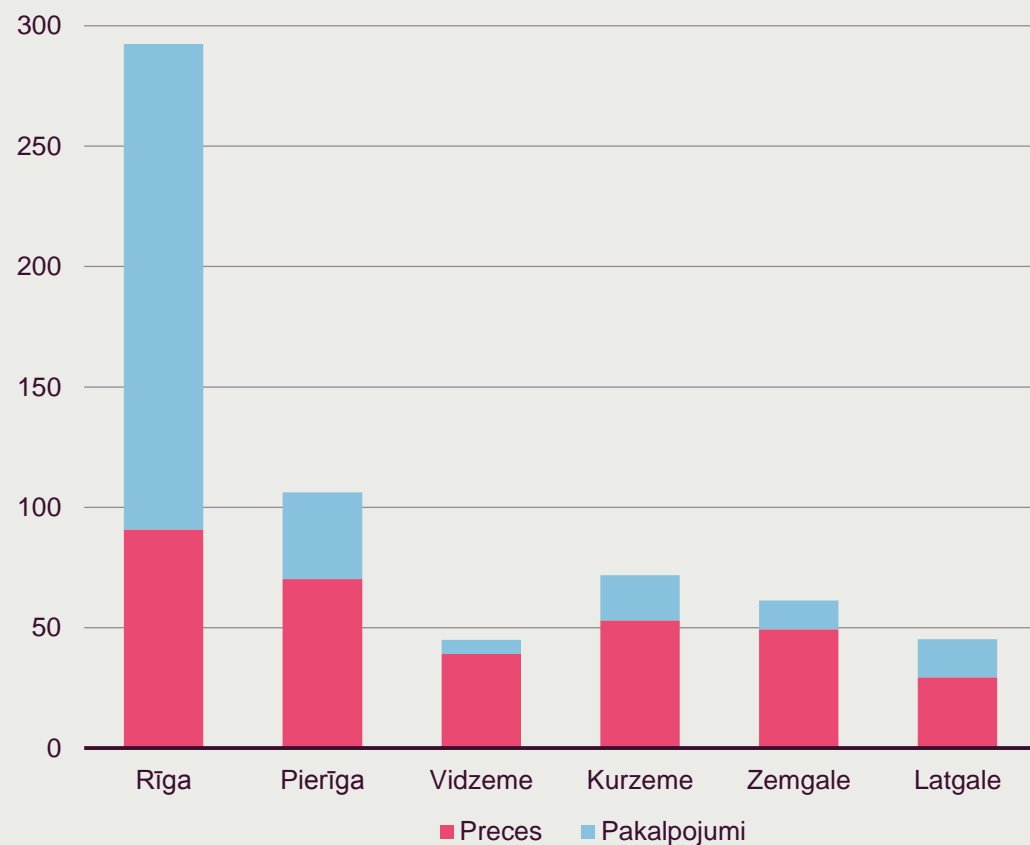
Nozaru dinamika 2017. gadā

Eksporta nozaru VSAOI izmaiņas nozarēs, %

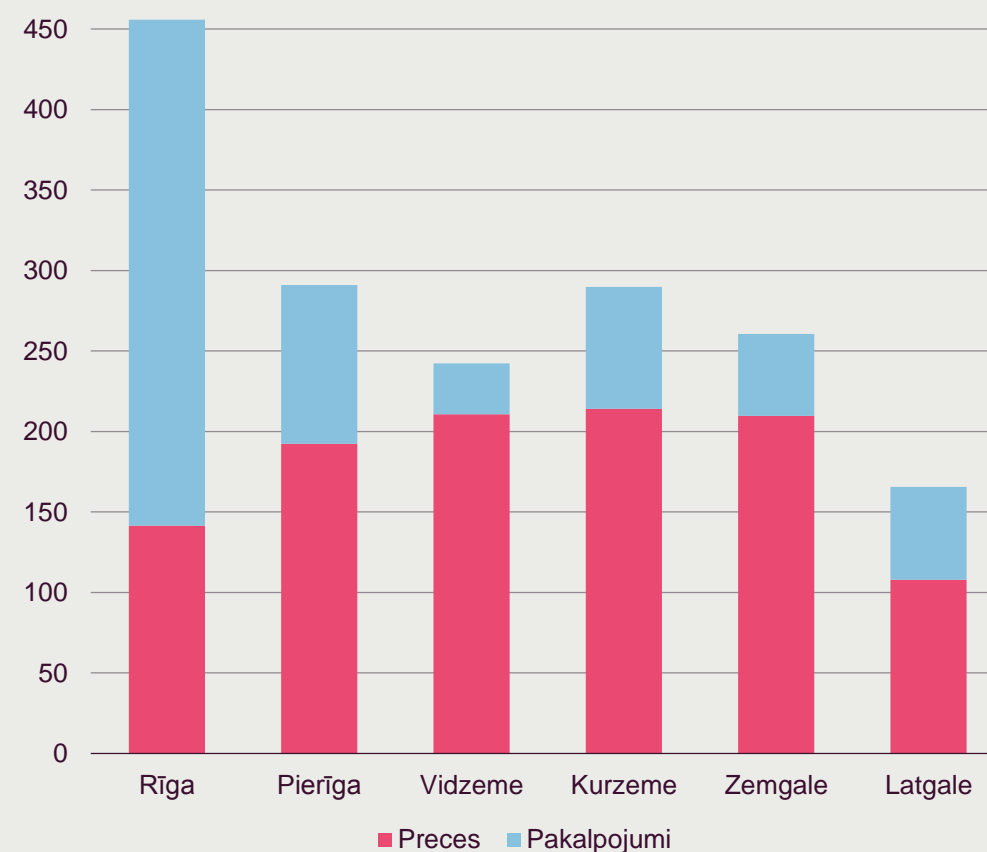

Nozaru VSAOI maksājumi reģionos – kopā un uz iedzīvotāju

Reģionu eksporta nozaru samaksātās
VSAOI 2017.gadā, miljoni EUR

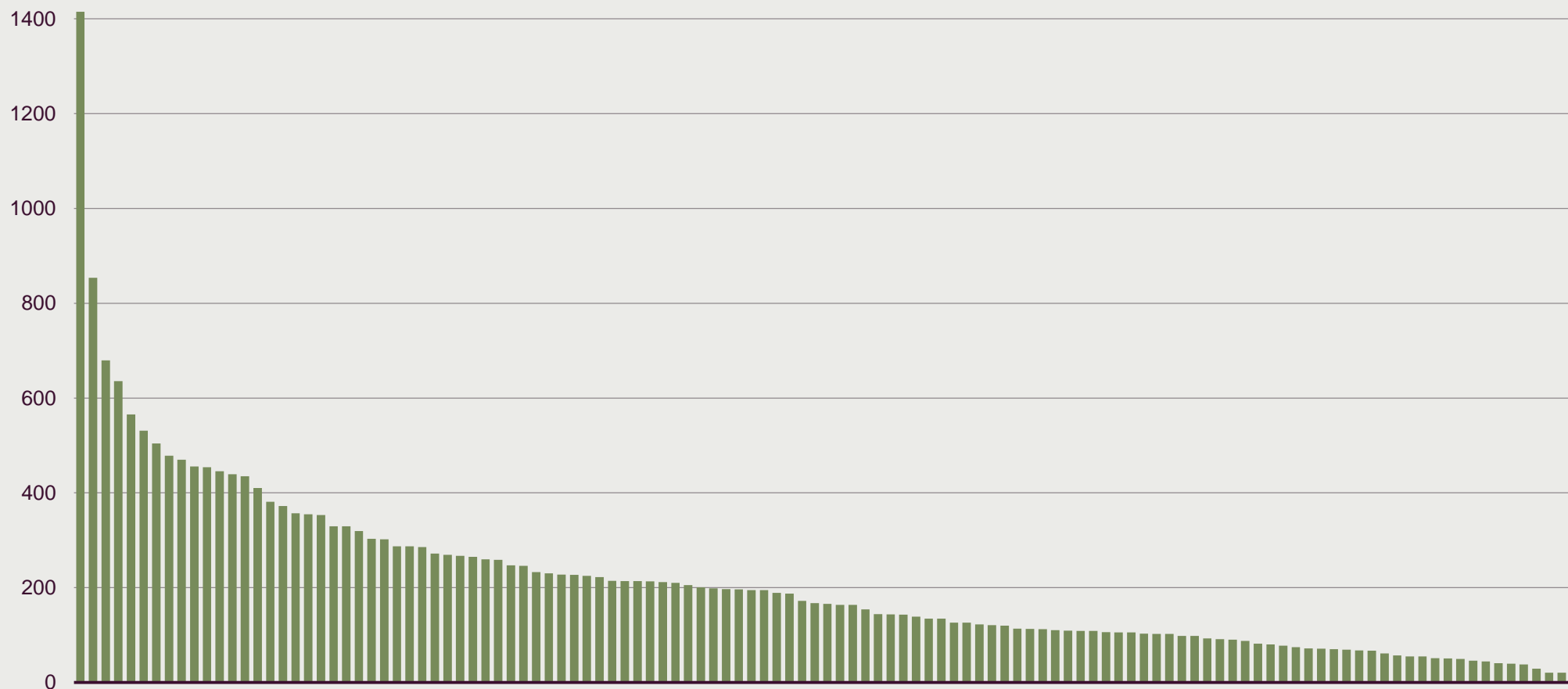

Reģionu eksporta nozaru samaksātās
VSAOI 2017.gadā, EUR uz iedzīvotāju

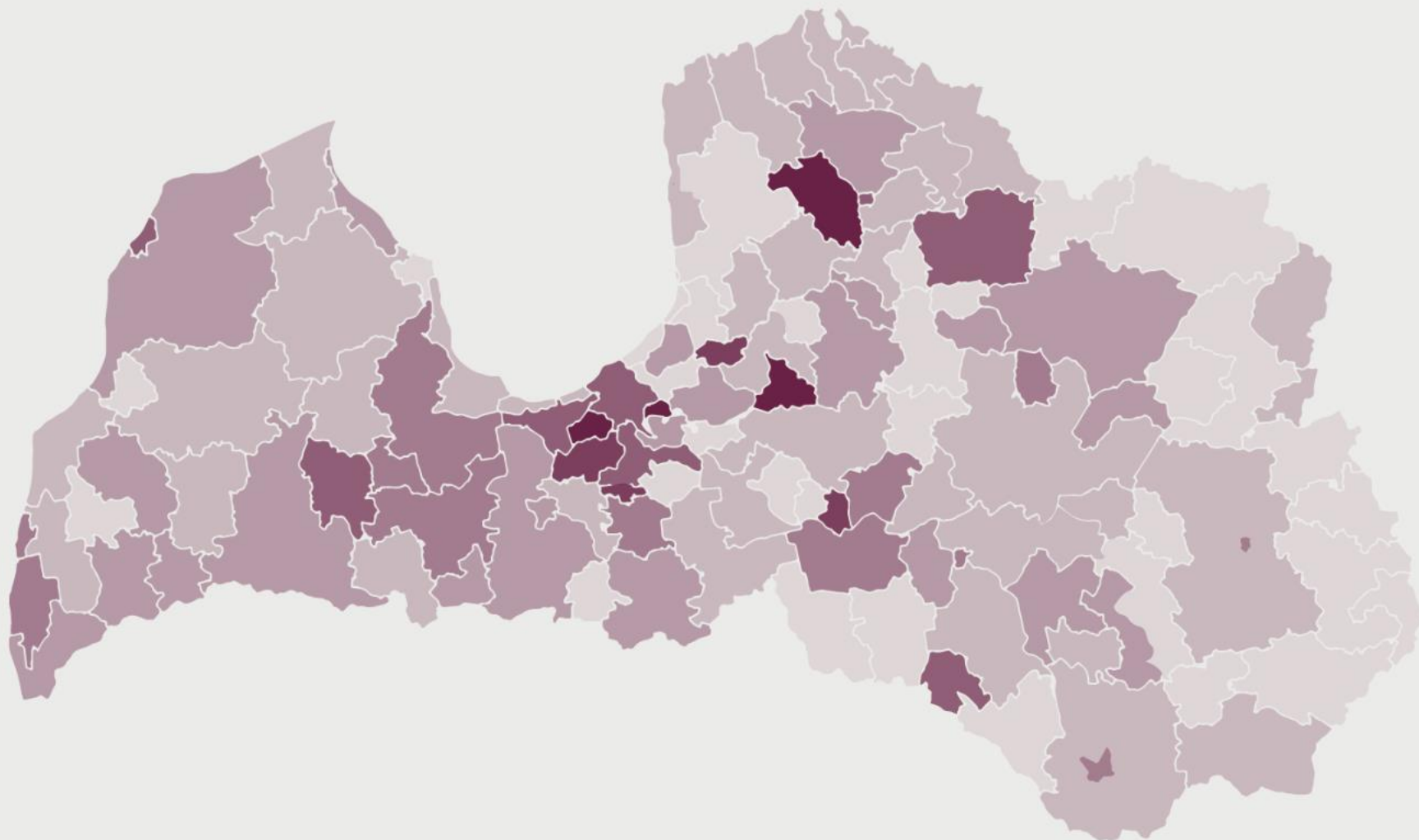
Es saprotu, ka te nekā nevar saprast, bet lūdzu mirkli pacietības 😊

Eksporta nozaru VSAOI uz iedzīvotāju 2017.gadā visās pilsētās un novados, EUR

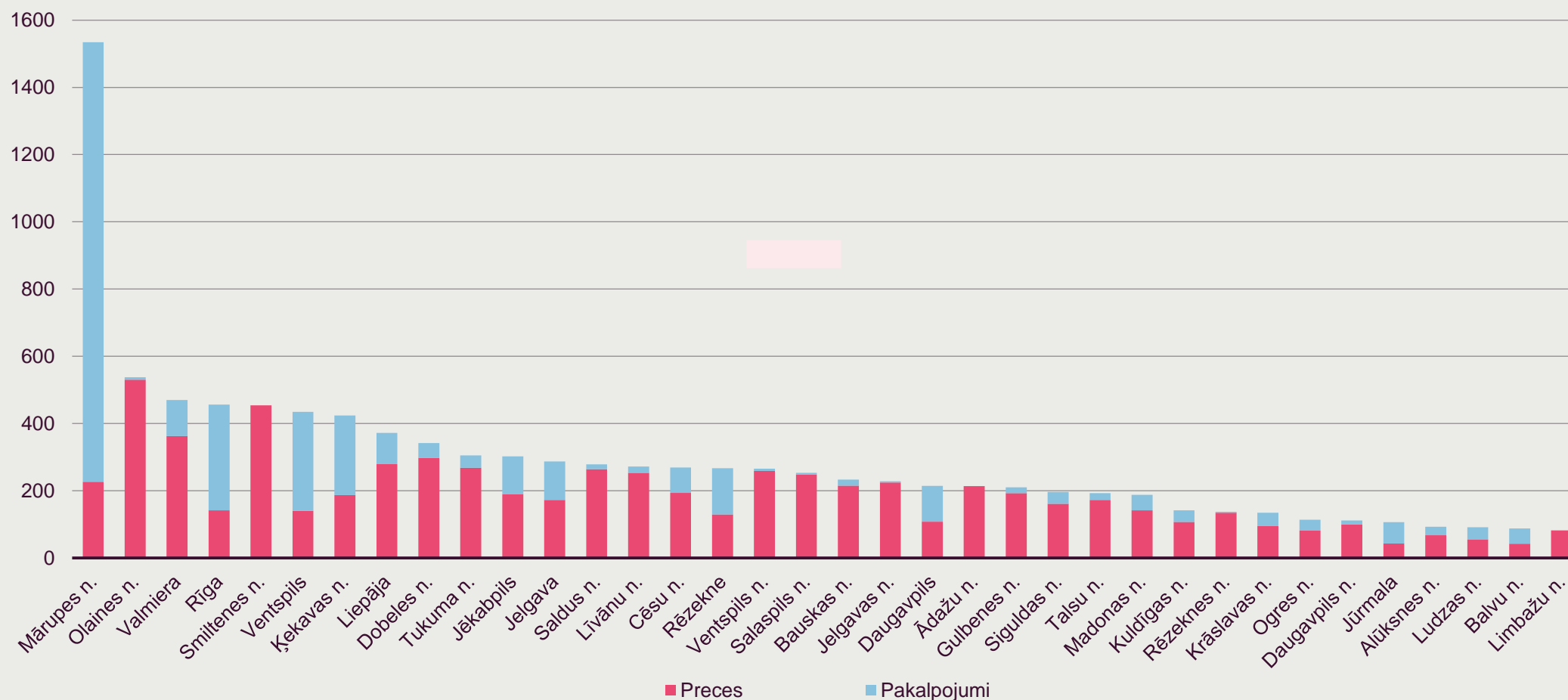
Tas jau ir labāk, vai ne?

Novadu eksporta aktivitātes karte

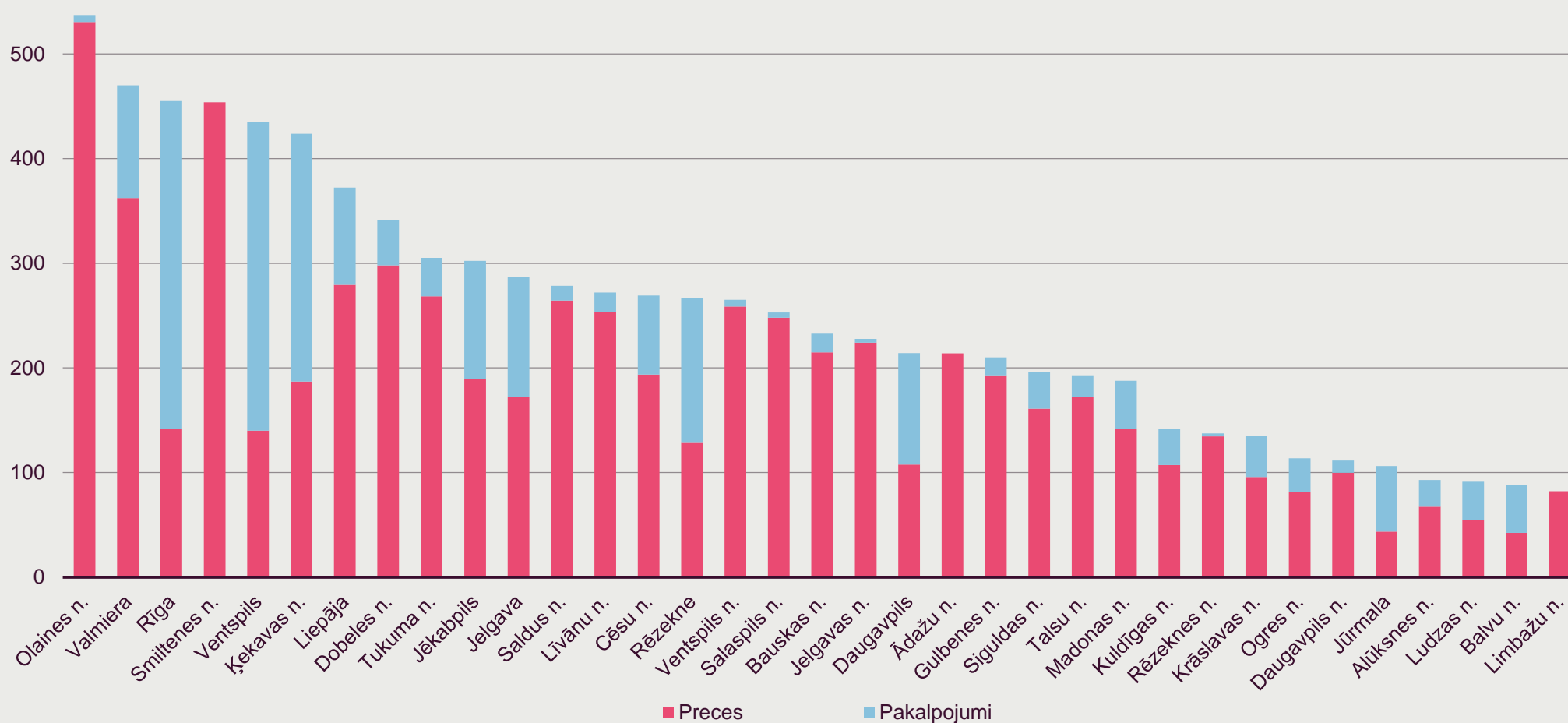
Šādi izskatās 35 pašvaldības ar lielāko iedzīvotāju skaitu

Eksporta nozaru VSAOI uz iedzīvotāju 2017.gadā 35 lielākajās pašvaldībās, EUR

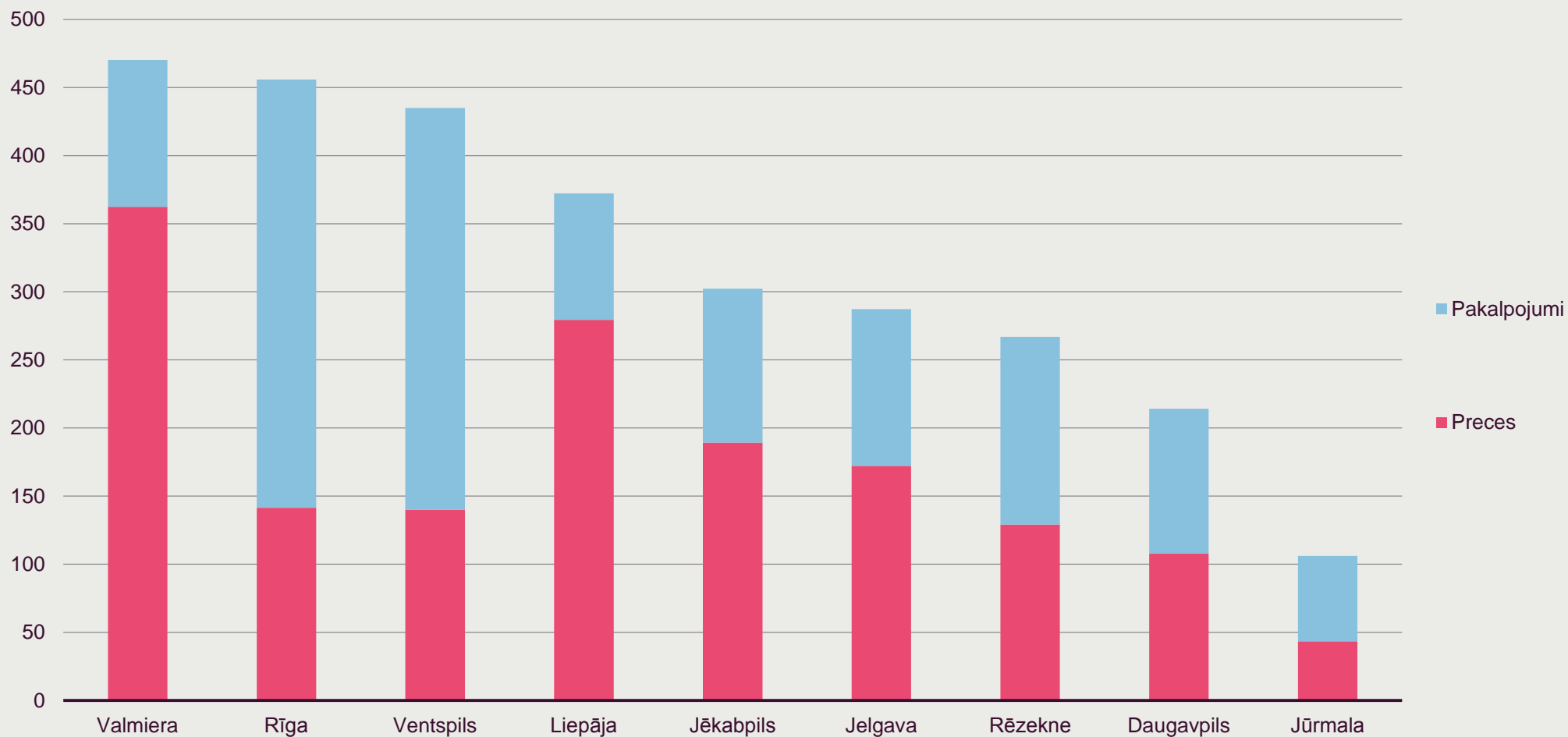
Tas pats, tikai bez Mārupes debesīm

Eksporta nozaru VSAOI uz iedzīvotāju 2017.gadā 35 lielākajās pašvaldībās bez Mārupes novada, EUR

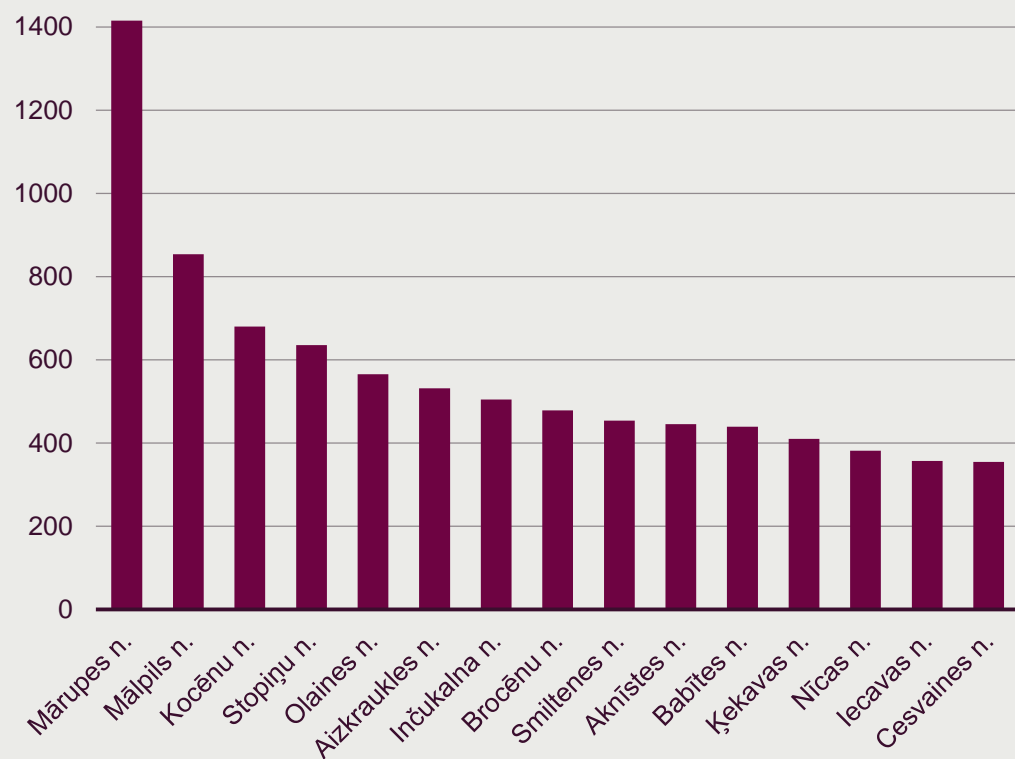
Lielās pilsētas veido 64% aptverto eksporta plūsmu

Eksporta nozaru VSAOI uz iedzīvotāju 2017.gadā lielajās pilsētās, EUR

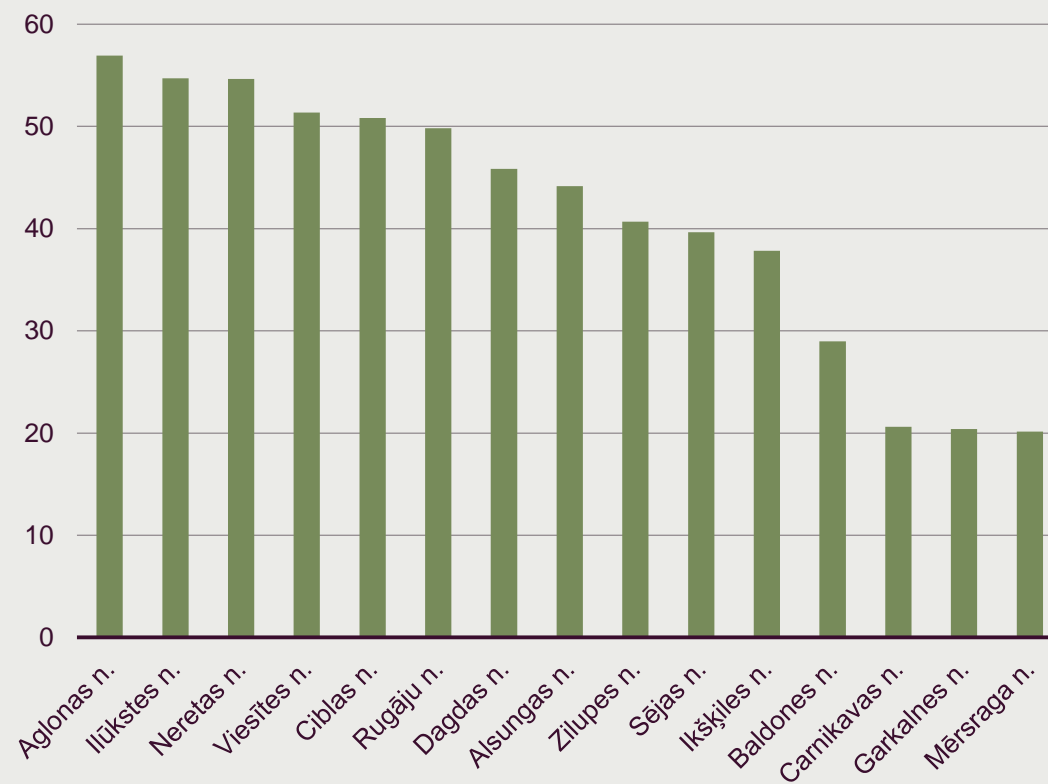

Censoņi un dzīves baudītāji laukos

15 novadi ar lielāko eksporta nozaru VSAOI uz iedzīvotāju, EUR

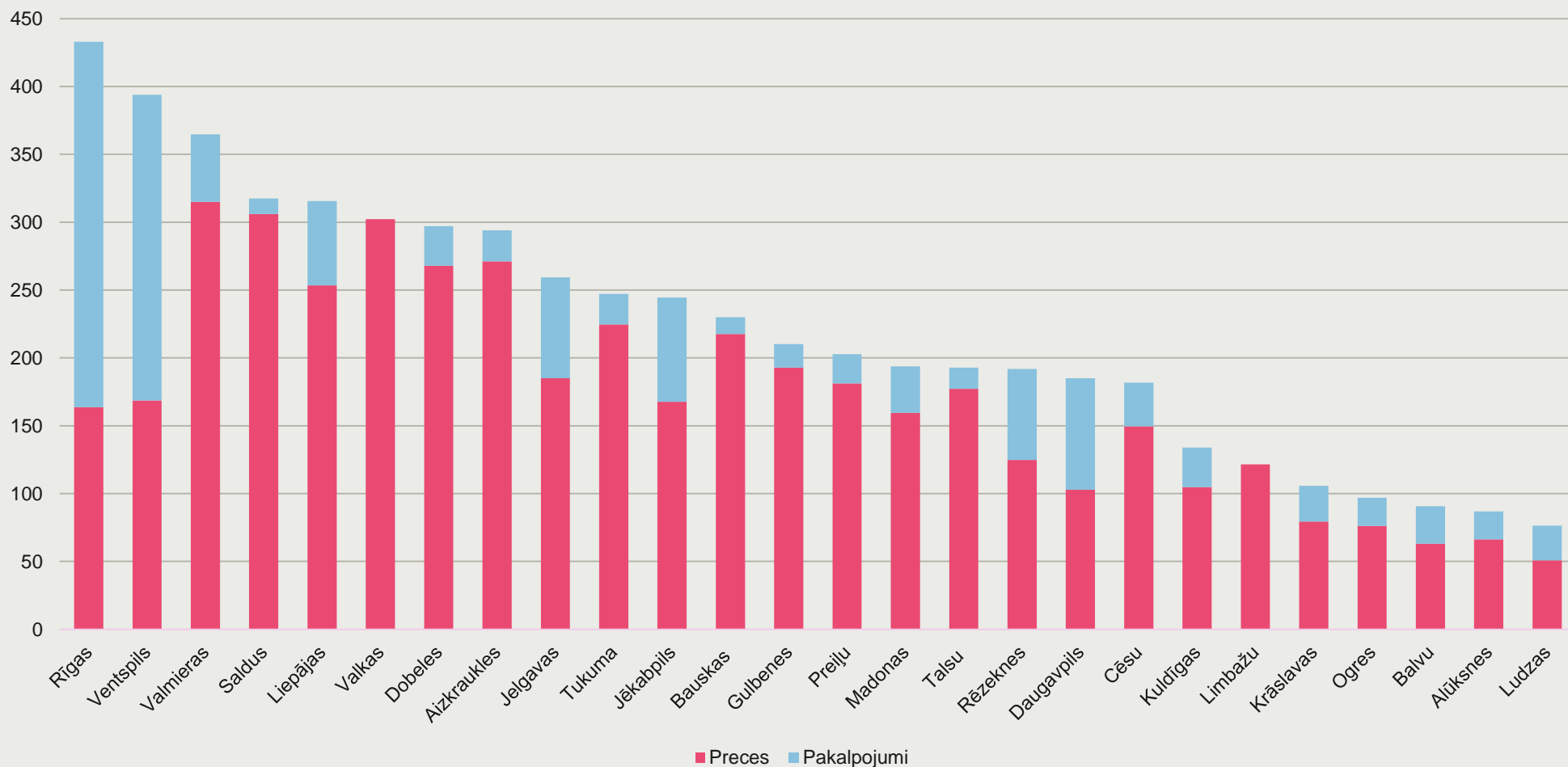

15 novadi ar mazāko eksporta nozaru VSAOI uz iedzīvotāju, EUR

Back to USSR

Eksporta nozaru VSAOI uz iedzīvotāju 2017.gadā kādreizējo rajonu robežās

Tiem, kuri neatceras neko, kas notika pirms 2008. gada ☺

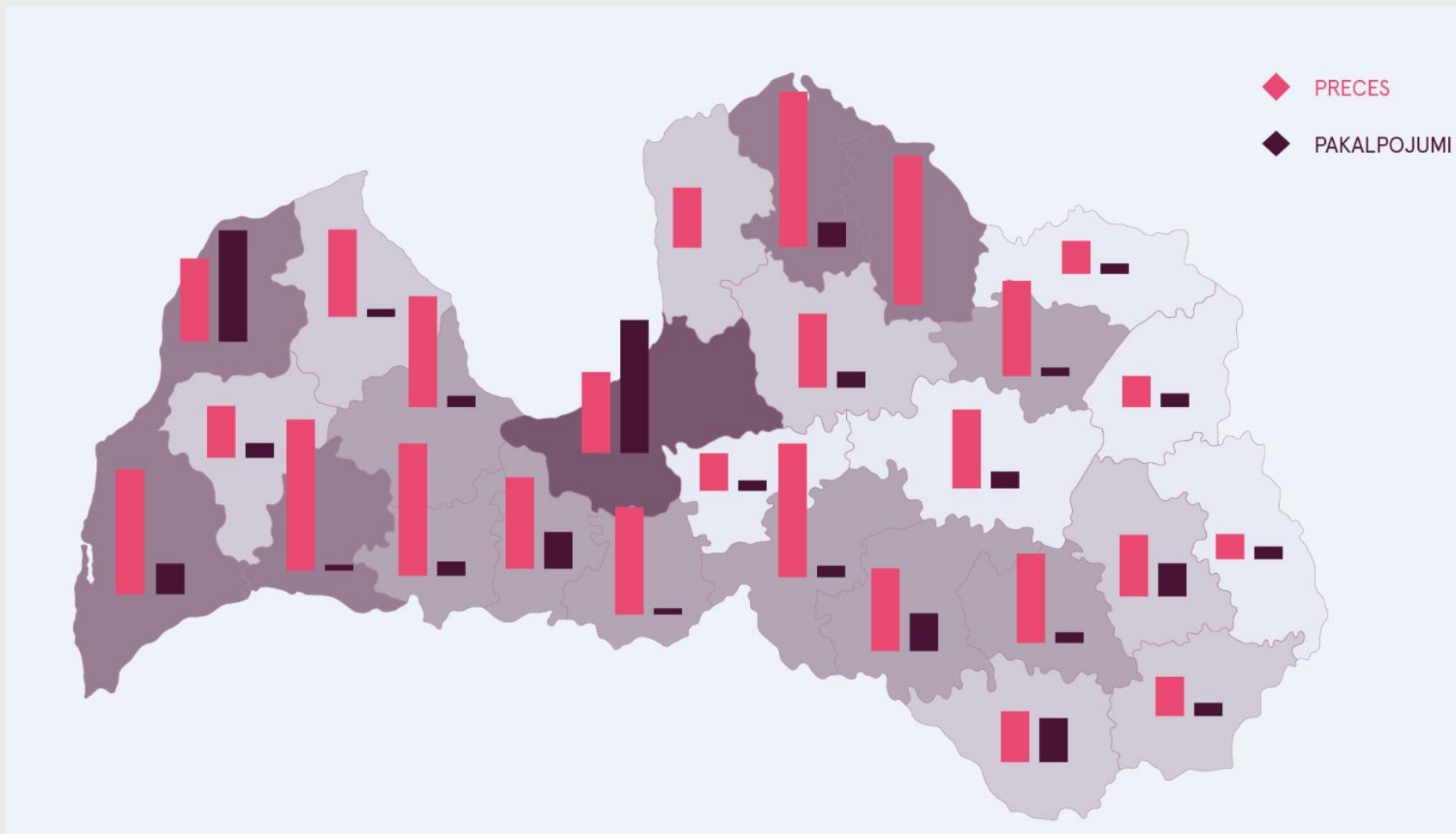
Rajonu karte

Novadu karte

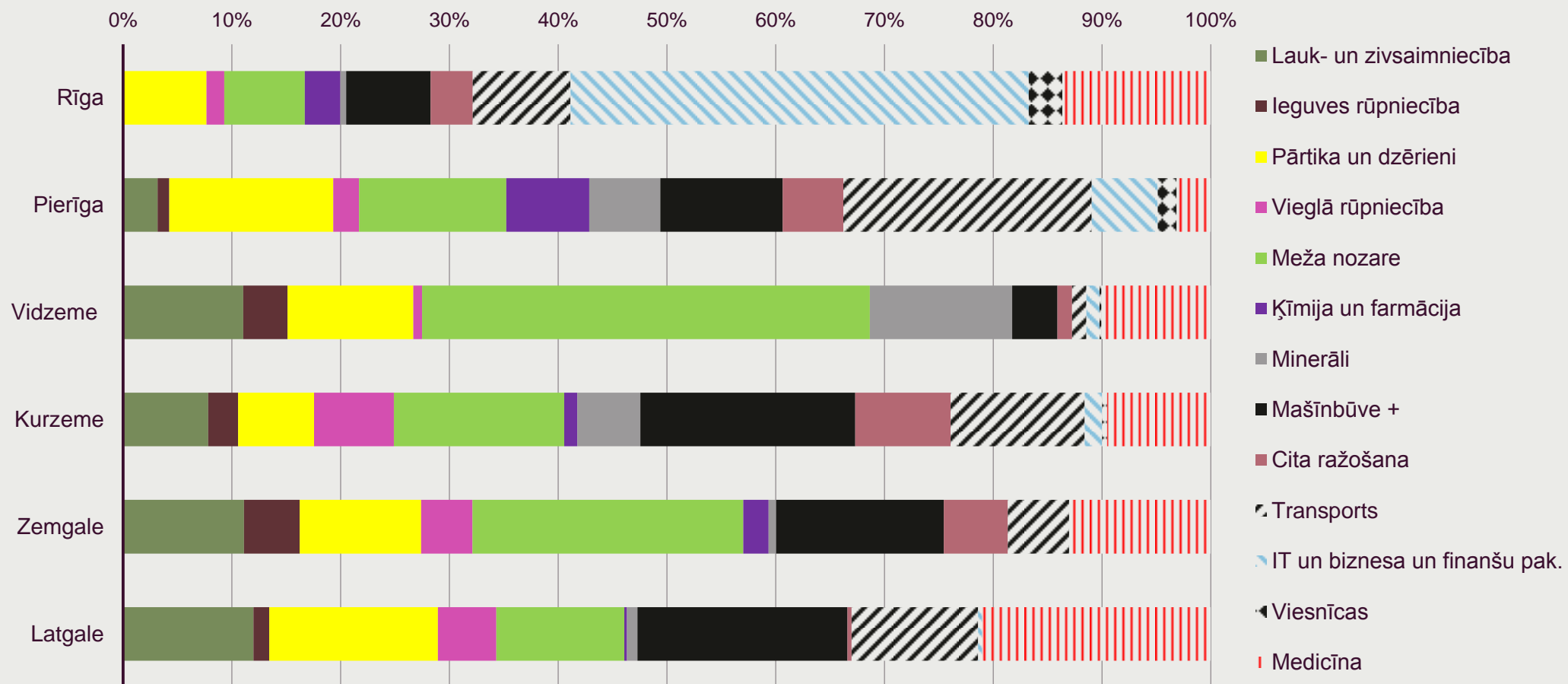

Eksporta aktivitātes līmenis rajonos (uz 1 iedzīvotāju)

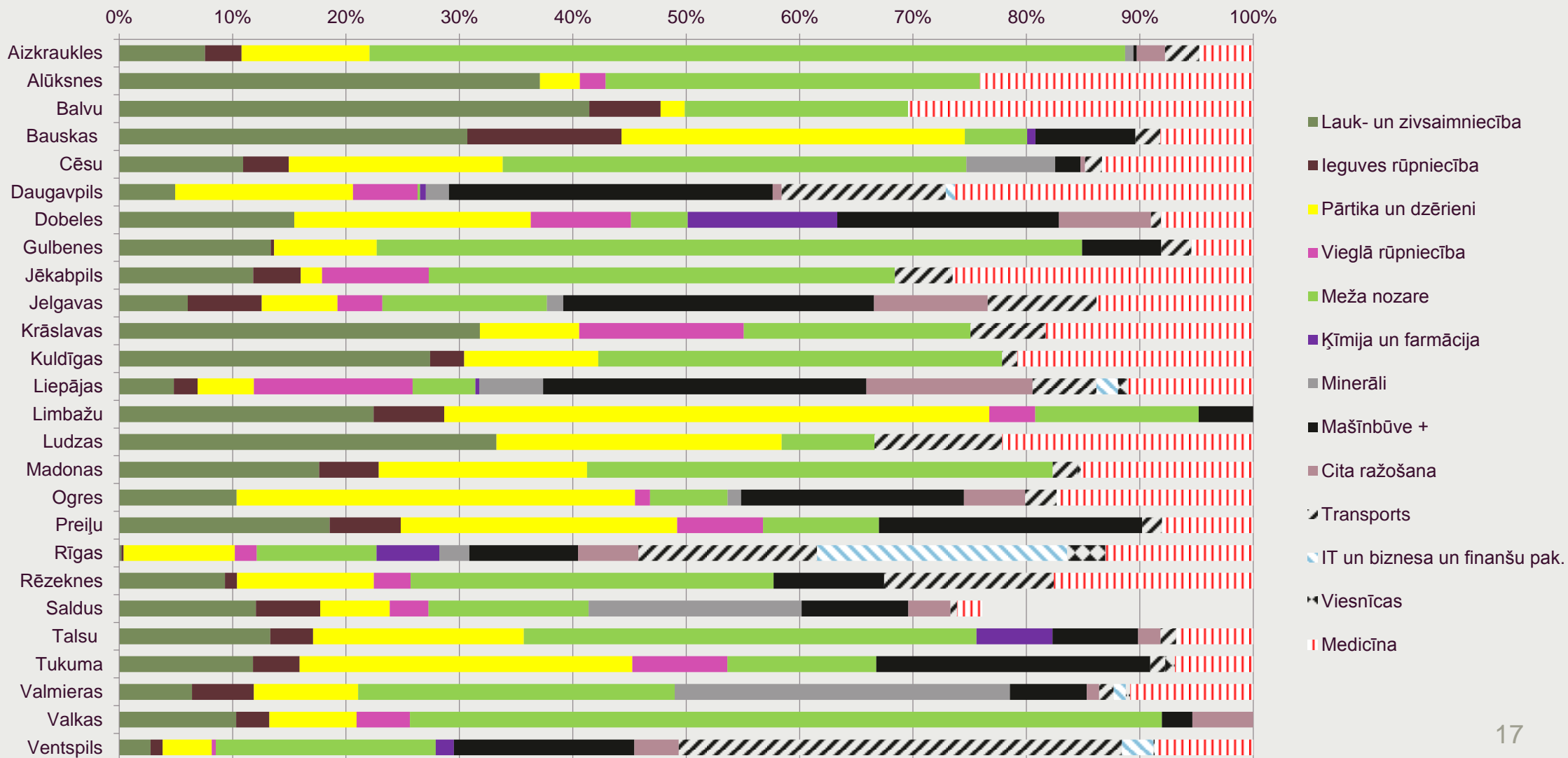

Atšķiras ne tikai eksporta lielums, bet arī saturs

Eksporta nozaru VSAOI summas, % no kopējās

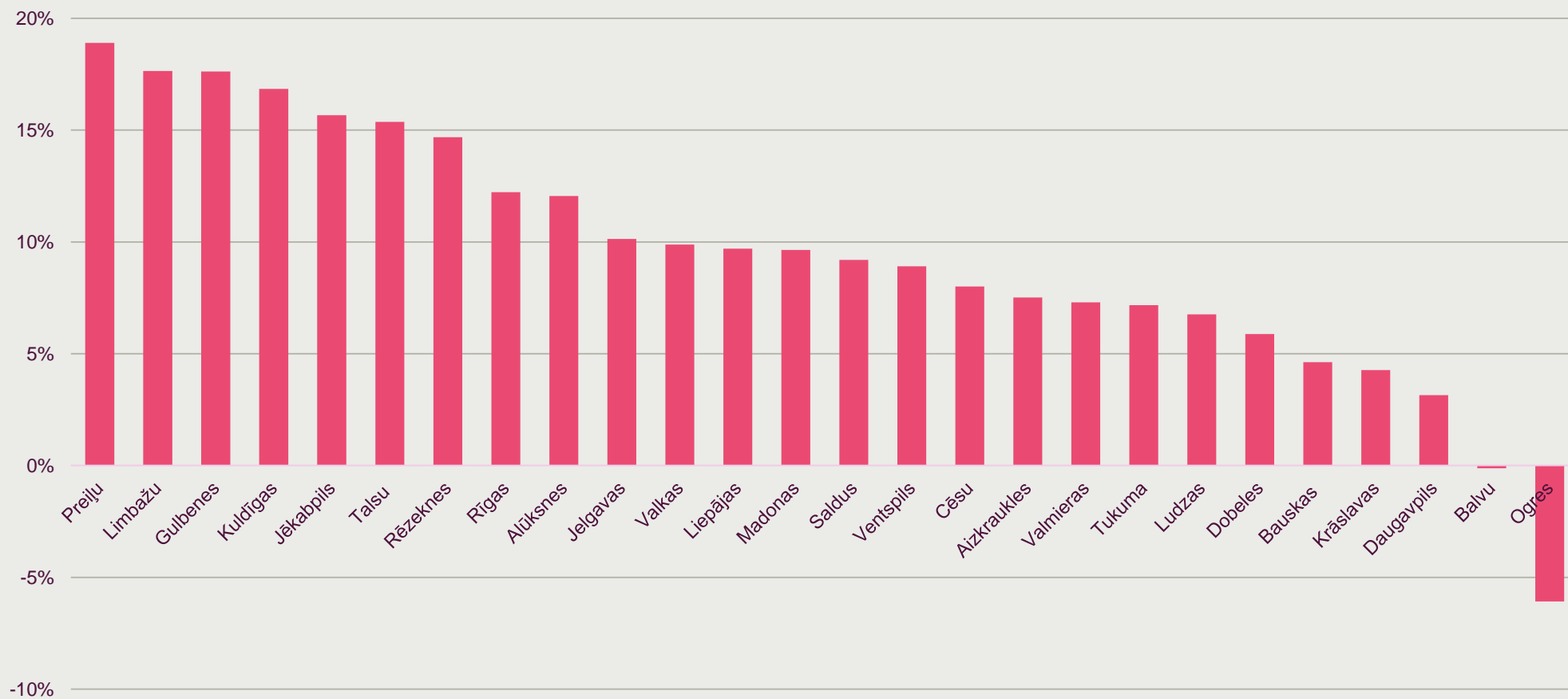

Eksporta struktūra rajonos

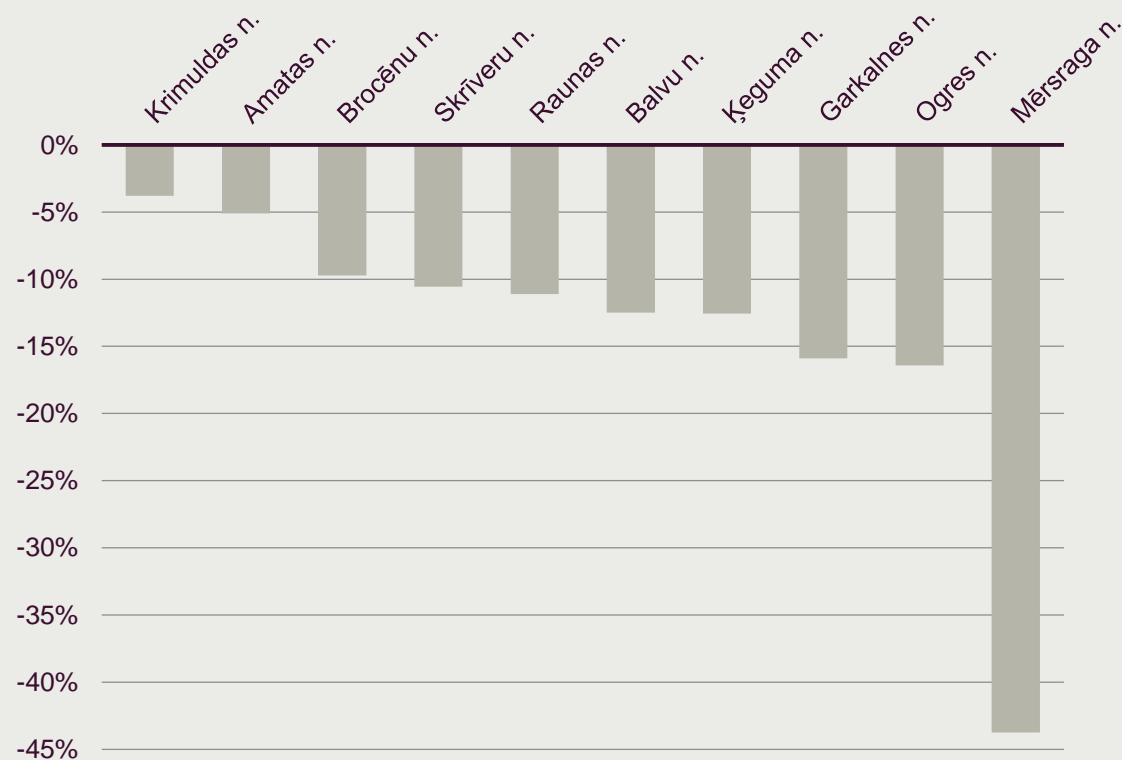
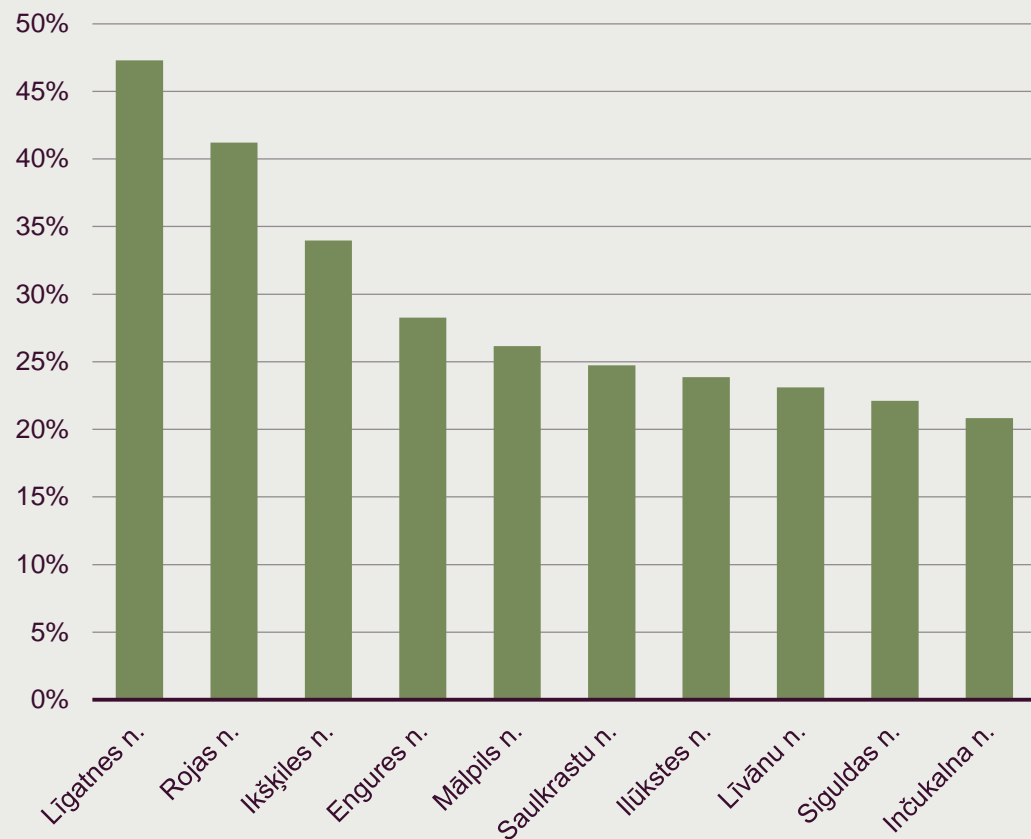
Eksporta dinamika rajonu griezumā 2017. gadā

Eksporta nozaru VSAOI izmaiņas rajonos 2017. gadā

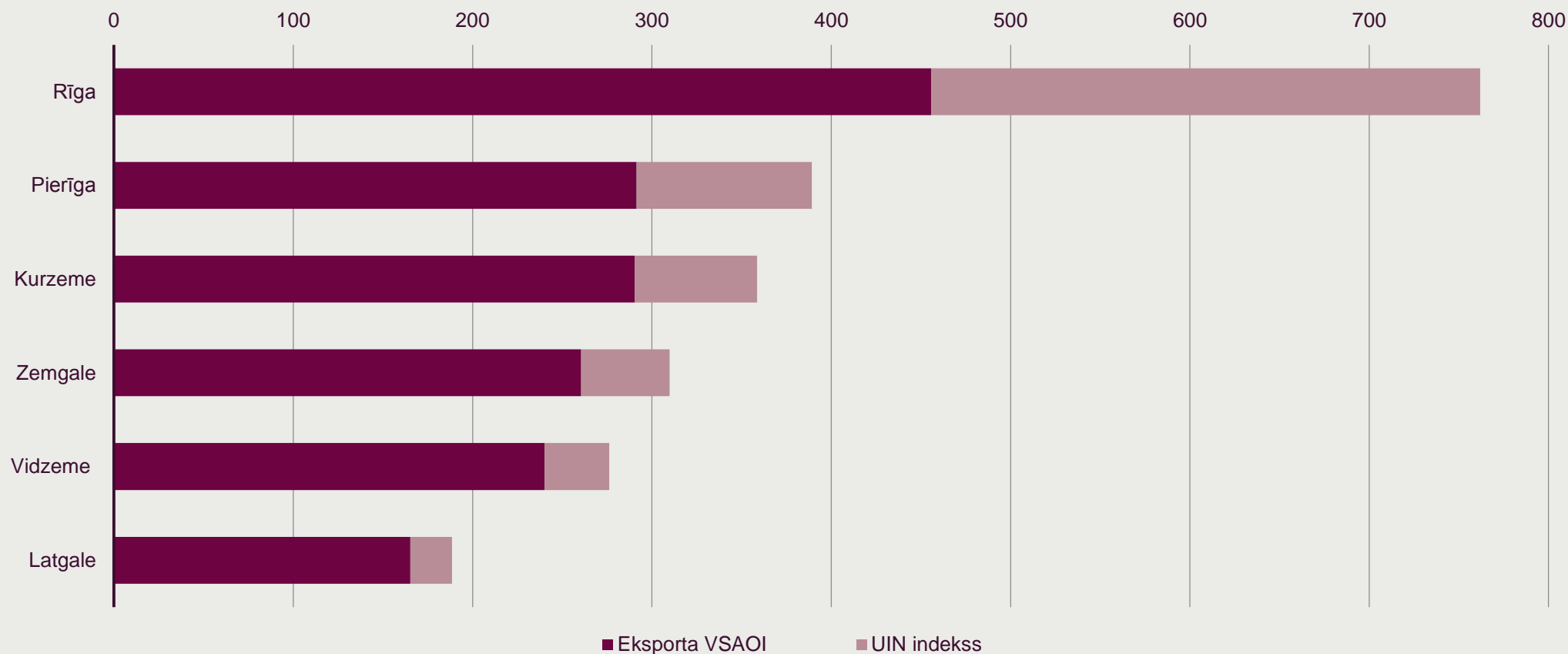
Novadi ar lielāko eksporta pieaugumu un kritumu 2017. gadā

Eksporta nozaru VSAOI izmaiņas novados 2017. gadā. Novadi ar lielāko kāpumu un kritumu. %.

Ekonomikas enerģijas indekss – reģioni

Ekonomikas enerģijas indekss – eksporta VSAOI un UIN indeksu vērtības uz iedzīvotāju

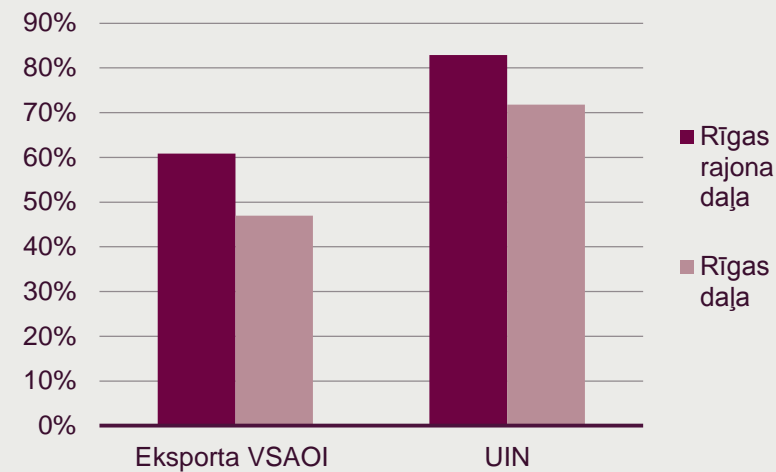
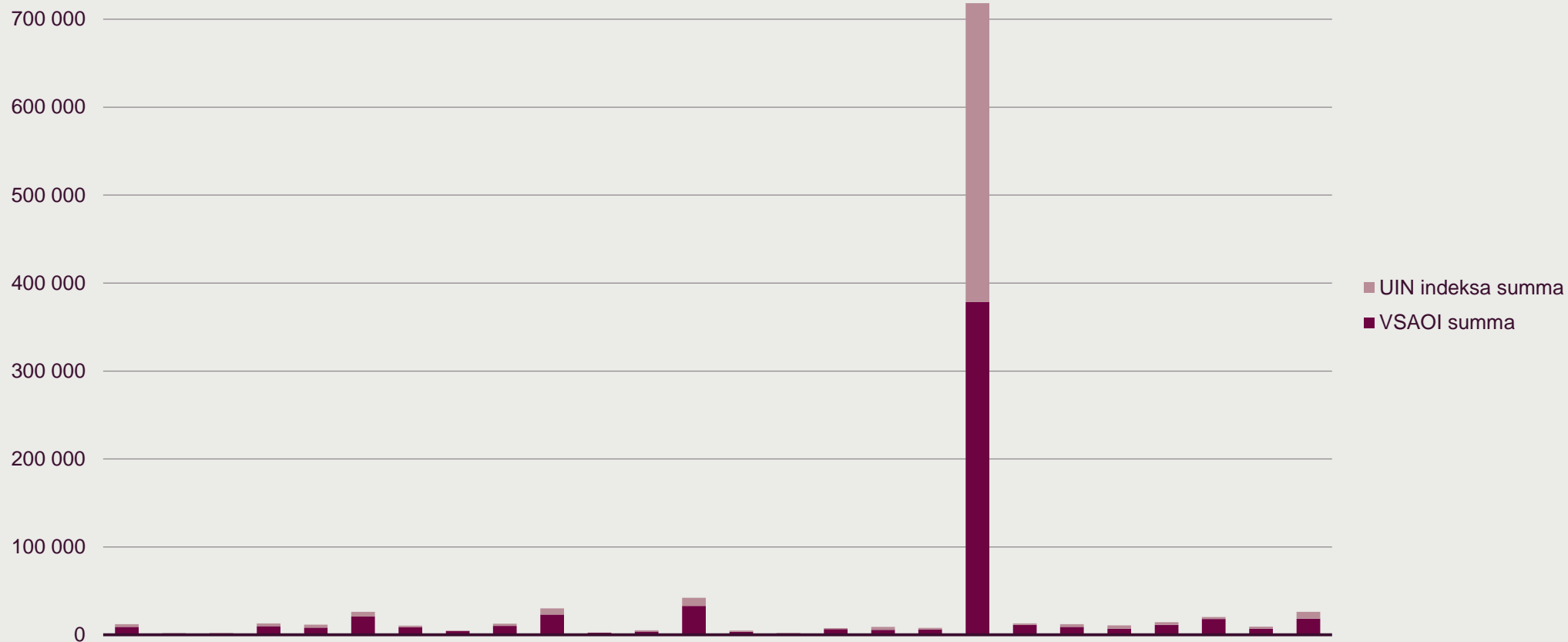
Ekonomikas enerģijas indekss – rajoni

Ekonomikas enerģijas indekss uz iedzīvotāju rajonu robežās, 2017.gads

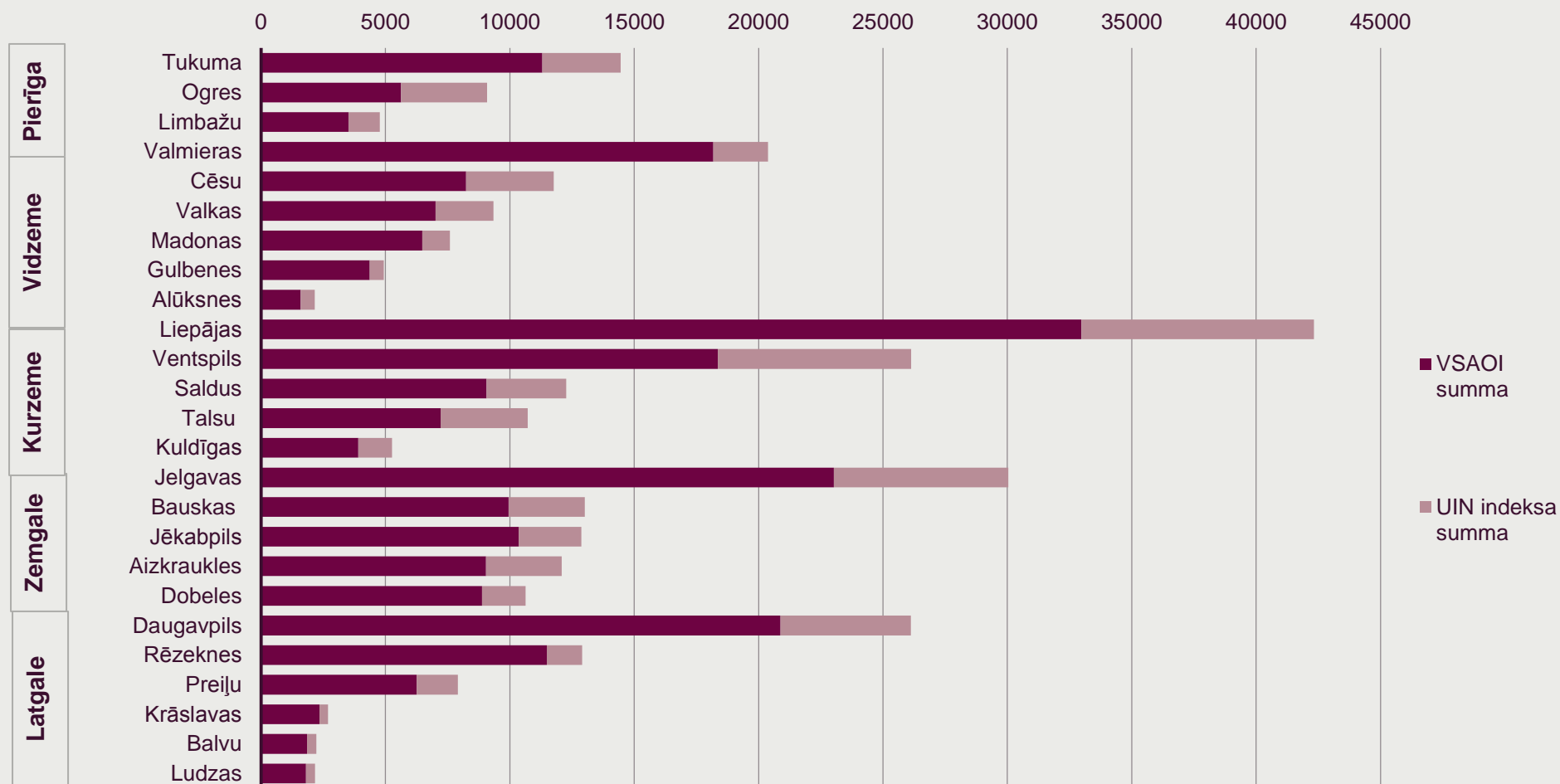
Ja tas izskatās šokējoši, tas tā bija domāts

Ekonomikas enerģijas indekss – rajonu summas

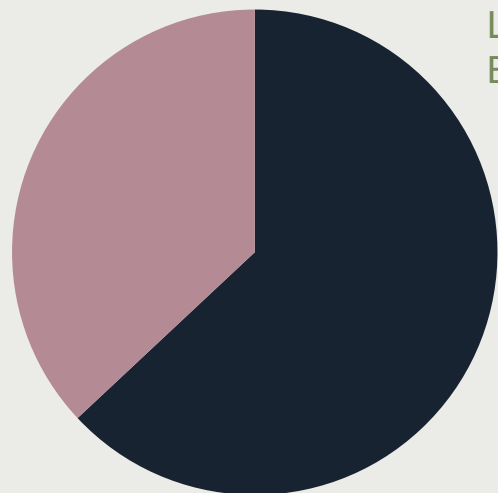

Tas pats, tikai bez Rīgas

EEl summas rajonos, izņemot Rīgas rajonu

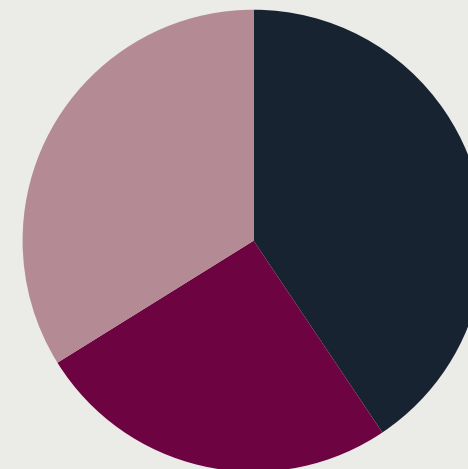

Reģionu ekonomisko kodolu daļa kopējos eksporta ienākumos

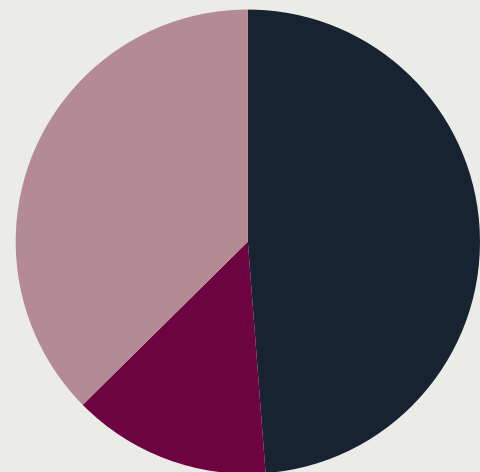
Lielvalmiera – Valmiera, Kocēnu n. Beverīnas n.,
Burtnieku n. Cēsu n., Smiltenes n., Raunas n.

- Lielvalmiera
- Pārējā Vidzeme

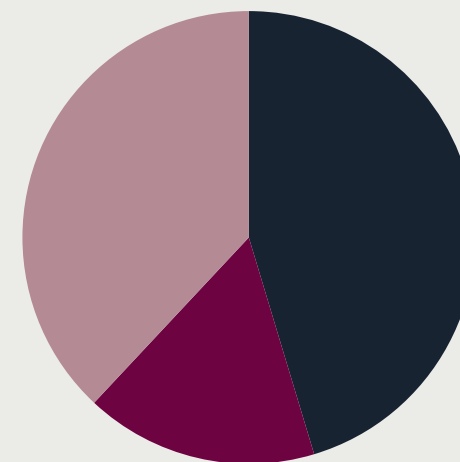
- Lieliepāja
- Ventspils un novads
- Pārējā Kurzeme

Lieliepāja – Liepāja, Grobiņas n., Nīcas n., Durbes
n., Pāvilostas n.

- Jelgavas-Dobeles ass
- Bauska-Iecava
- Pārējā Zemgale

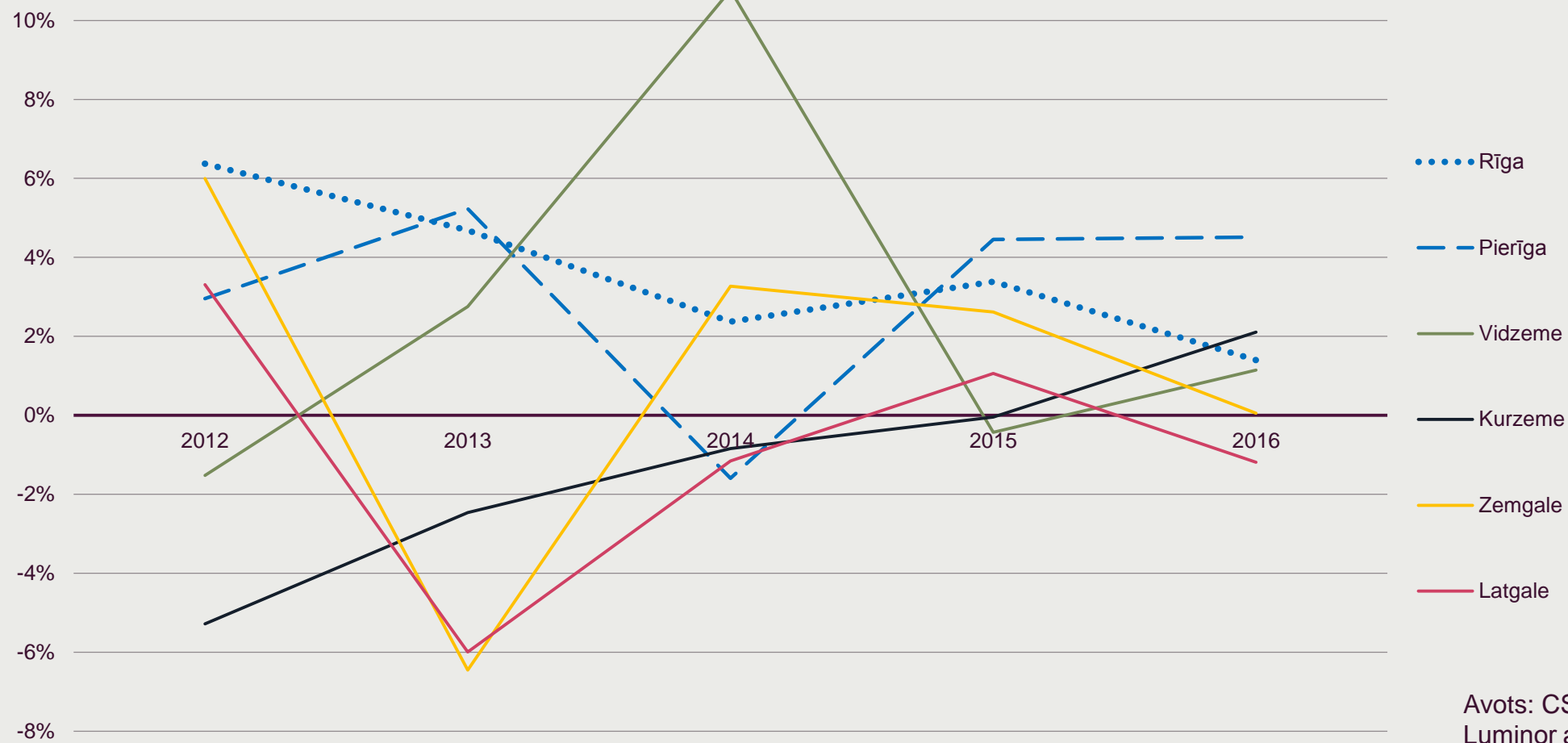
Jelgavas-Dobeles ass – Jelgava, Jelgavas n.,
Ozolnieku n., Dobeles n.

- Daugavpils un novads
- Rēzekne
- Pārējā Latgale

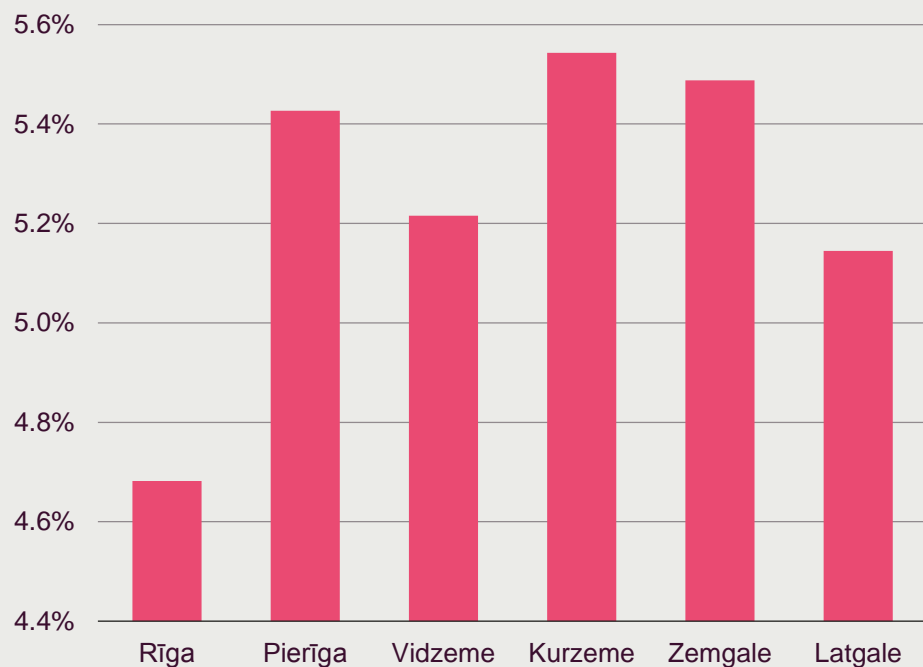
Vērtējums par reģionu kopējās PV izmaiņām 2011-2016

Vērtējums par pievienotās vērtības izmaiņām reģionos reālā izteiksmē

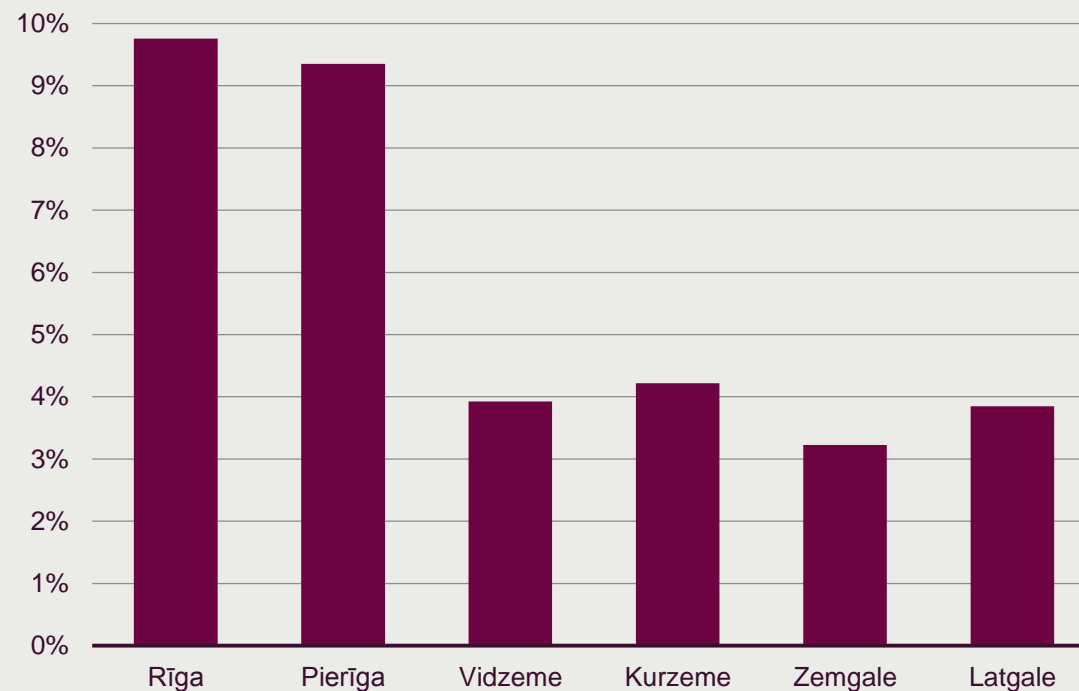

Kāds reģionos varētu būt bijis 2017. gads?

Vērtējums par PV izmaiņām, kas balstīts uz nozaru daļu reģionu ekonomikā un šo nozaru pieaugumu Latvijā kopā, %

Vērtējums par reģionu eksporta nozaru maksāto algu summas izmaiņām reālā izteiksmē %

Secinājumi un pārdomas

- Reģionu attīstības kontrasti Latvijā nav leģenda. Kontrasti reģionu starpā ir milzīgi, bet novadu starpā – astronomiski.
- Ļoti atšķiras ne tikai aktivitātes līmenis un ienākumi, bet arī ekonomiku struktūra.
- Spēcīgākie novadi mēdz atrasties lielo pilsētu tuvumā.
- Eksporta nozaru attīstības temps atšķiras, bet visām tas ir pozitīvs.
- Vērtējot izmantotos VSAOI datus, jāņem vērā, ka ēnu ekonomikas radītie ienākumi reģionos var atšķirties, izvēlētā metode neaptver vismazākos uzņēmumus.
- Labi klājas pakalpojumus eksportējošai galvaspilsētai, labi klājas arī aktīviem ražotājiem reģionos.
- Kādas nozares vēl varētu (vajadzētu?) iekļaut – ceļu būve, cita celtniecība, autotransports?

Aprēķinos par VSAOI izmantoto uzņēmumu skaits – kopā 1390

Lauk - un zivsaimniecība*	50	IT un info pakalpojumi	83
leguve	35	Biznesa pakalpojumi	25
Pārtika	205	Finanses	12
Dzērieni	23	Viesnīcas	65
Vieglā rūpniecība	105	Medicīna	42
Meža nozare	273	Atsevišķi uzņēmumi	3
Poligrāfija un papīrs	39		
Plastmasa un gumija	29		
Ķīmija	35		
Farmācija	11		
Minerāli	32		
Metālapstrāde un mašīnbūve	190		
Elektronika	29		
Cita ražošana	8		
Transports	96		

* Lauksaimniecības vērtējumi galvenokārt balstīti uz datiem par lauksaimniecībā izmantojamo zemi

Paldies!